

การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย: แนวโน้มการพัฒนาสมรรถนะ สำคัญของผู้เรียน

Synthesis of Research on Thai Language Teaching: Trends in Developing Learners' Key Competencies

เตชต์ ส่องศรี¹, ทรงภพ ขุนมธุรส²

Tachat Songsri¹, Songphop Khunmathurot²

Corresponding Author E-mail: peez.tz@gmail.com

Received: 2026-02-06; Revised: 2026-03-21; Accepted: 2026-03-22

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยการสอนภาษาไทยที่พัฒนาสมรรถนะ และ (2) เสนอแนวโน้มการวิจัยและการพัฒนาการสอนภาษาไทยที่มุ่งสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยทำการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในช่วงปี พ.ศ. 2557–2567 รวมจำนวนทั้งสิ้น 84 เรื่อง จากมหาวิทยาลัย 9 แห่ง ผลการสังเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะการคิดและการสื่อสาร ซึ่งถือเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้และสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานการศึกษาในระดับชาตินานาชาติ เช่น PISA และ O-NET รองลงมาคือการพัฒนาสมรรถนะด้านการแก้ปัญหาและการใช้ทักษะชีวิต ขณะที่สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีแทบไม่ปรากฏในงานวิจัยที่ศึกษา

ด้านแนวทางการจัดการเรียนการสอนผลวิจัย พบว่า มีการนำทฤษฎีและแนวคิดหลากหลายมาใช้ อาทิ ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการเรียนรู้แบบร่วมมือ ขณะเดียวกันมีการใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย เช่น เทคนิค STAD CIRC และจิ๊กซอว์ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เชิงลึกและเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน สะท้อนให้เห็นแนวโน้มการพัฒนาการสอนภาษาไทยในอนาคตว่าควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะที่หลากหลาย โดยเฉพาะการบูรณาการสมรรถนะด้านเทคโนโลยีและการใช้ทักษะชีวิต เนื่องจากเป็นองค์ประกอบสำคัญของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ การปรับตัว และการดำรงชีวิตอย่างสมดุลในสังคมยุคดิจิทัล

คำสำคัญ: การสังเคราะห์งานวิจัย, การสอนภาษาไทย, สมรรถนะผู้เรียน

¹ นิสิตปริญญาเอก, คณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹ Doctoral Student, Faculty of Education, Thai Language Program, Naresuan University

² อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, คณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยนเรศวร

² Lecturer, Thai Language Program, Faculty of Education, Naresuan University

Abstract

This study aimed to (1) synthesize bodies of knowledge derived from research on Thai language instruction that focuses on competency development, and (2) propose research and development trends in Thai language teaching that emphasize the cultivation of learners' key competencies. The study involved a review and analysis of 84 research studies related to Thai language instruction conducted between 2014 and 2024, drawn from nine universities. The synthesis results indicate that most studies primarily focused on developing competencies in thinking and communication, which are fundamental skills for learning and are aligned with national and international educational frameworks such as PISA and O-NET. Secondary emphasis was placed on the development of problem-solving competencies and life skills, whereas competencies related to the use of technology were scarcely addressed in the reviewed research:

Regarding instructional approaches, the findings reveal the application of a wide range of theories and concepts, including constructivist learning theory, problem-based learning, and cooperative learning. In addition, various instructional techniques were employed to enhance Thai language learning, such as STAD, CIRC, and the jigsaw technique. These approaches support active engagement in deep learning and promote knowledge sharing among learners. Overall, the findings reflect a future trend in the development of Thai language instruction that should prioritize the integration of diverse competencies, particularly the integration of technological competencies and life skills, as these are essential components of 21st-century skills that enhance learners' capacity for learning, adaptability, and balanced living in a digital society.

Keywords: research synthesis, Thai language instruction, learner competencies

บทนำ

ปัจจุบันโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม ระบบการศึกษาในหลายประเทศทั่วโลกจึงตกอยู่ภายใต้แรงกดดันให้ต้องปรับตัวจากการจัดการเรียนรู้แบบเน้นเนื้อหา (Content-based Learning) ไปสู่การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะ (Competency-based Learning) เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (OECD, 2021) การศึกษาในศตวรรษใหม่นี้ไม่เพียงต้องการให้ผู้เรียนรู้แต่ต้องสามารถใช้ความรู้ในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่างยั่งยืน

เมื่อพิจารณางานวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้ ไม่ปรากฏงานงานวิจัยที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีโดยตรง ทั้งที่กรอบสากลดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นความสำคัญของสมรรถนะด้านนี้อย่างชัดเจน ประเด็นดังกล่าวอาจสะท้อนว่า ในบริบทการสอนภาษาไทย เทคโนโลยียังคงถูกนำมาใช้ในฐานะ “เครื่องมือช่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้” มากกว่าจะถูกกำหนดให้เป็น “สมรรถนะของผู้เรียน” ที่ต้องพัฒนาและประเมินผลอย่างชัดเจน จึงนับเป็นช่องว่างทางการวิจัย (Research Gap) ที่สำคัญ และเป็นประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล

สำหรับประเทศไทย แนวคิดเรื่อง สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ได้รับการผลักดันอย่างจริงจังภายใต้นโยบายของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดให้การพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมุ่งสู่สมรรถนะหลัก 5 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 6-7) นโยบายดังกล่าวสะท้อนเจตนารมณ์ของรัฐในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนไทยให้มีศักยภาพเทียบเท่าสากล และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตาม การนํานโยบายไปสู่การปฏิบัติจริงในห้องเรียนยังคงเป็นความท้าทายสำคัญ โดยเฉพาะในบริบทของการเรียนการสอนภาษาไทย ซึ่งในอดีตมักเน้นการสอนโครงสร้างภาษา ไวยากรณ์ การวิเคราะห์คำและประโยค รวมถึงการฝึกทักษะรับ-ส่งสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน) เป็นหลัก (ธนา ฐศิริวรรณ, และชวลิต ชูกำแพง: 2019) แนวทางดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจระบบภาษาได้ดี แต่กลับไม่เพียงพอต่อการสร้างสมรรถนะที่ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน เช่น การสื่อสารใน

สถานการณ์จริง การคิดเชิงวิพากษ์ หรือการแก้ปัญหาด้วยภาษา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของผู้เรียนยุคใหม่ (UNESCO Bangkok, 2022)

ปัจจุบัน โลกต้องการผู้เรียนที่สามารถใช้ภาษาไทยอย่างคล่องแคล่วในการสื่อสารในสังคมดิจิทัล มีความคิดอย่างมีเหตุผล รู้เท่าทันสื่อ และสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์ความรู้ร่วมกับผู้อื่น ธนา จุศรีวรรณ, และชวลิต ชูกำแพง: 2019) งานวิจัยหลายชิ้นได้สะท้อนถึงข้อจำกัดของการสอนภาษาไทยภายใต้กรอบสมรรถนะ เช่น การศึกษาของธนา จุศรีวรรณ, และชวลิต ชูกำแพง (2019) ที่พบว่า ครูยังประสบปัญหาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสมรรถนะทางภาษา โดยเฉพาะด้านสมรรถนะสังคม-การสื่อสาร ซึ่งยังไม่สามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพ ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การสร้างสมรรถนะการสื่อสารของผู้เรียนยังเป็นประเด็นที่ต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน งานวิจัยของ Raha, & Wongsapan (2024) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะภาษาไทยในระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โมเดลดังกล่าวช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลในระดับสูง แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของการออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สามารถยกระดับสมรรถนะภาษาไทยของผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ด้านแนวคิดทางทฤษฎี การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนมักอิงกับกรอบแนวคิดของการเรียนรู้เชิงรุกและการเรียนรู้จากประสบการณ์ เช่น ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ที่มองว่าผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิด และปฏิบัติ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning) ซึ่งต่างเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ลงมือปฏิบัติ และพัฒนาองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Raha, & Wongsapan: 2024) แนวทางดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจาก OECD (2021) ที่เสนอว่า สมรรถนะจะเกิดขึ้นได้จริงต่อเมื่อผู้เรียนได้ฝึกใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงและสามารถสะท้อนผลการเรียนรู้กลับไปพัฒนาตนเองได้

ด้านการบริหารจัดการศึกษา งานวิจัยด้านการบริหารการศึกษาในจังหวัดลำปางได้เสนอแนวทางการจัดการศึกษาแบบ CBE โดยใช้แนวคิด SOAR คือ Strengths Opportunities Aspirations Results เป็นเครื่องมือในการพัฒนากลยุทธ์ ซึ่งช่วยให้โรงเรียนสามารถประเมินศักยภาพตนเองและสร้างแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการประเมินพบว่ากลยุทธ์ดังกล่าวส่งเสริมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในระดับโรงเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ในระดับนานาชาติ OECD (2025) ได้เน้นย้ำว่าเยาวชนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับต้น เช่น ทักษะภาษา การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อสร้างฐานความพร้อมในการเป็นพลเมืองโลกและแรงงานคุณภาพในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของ Fullan, M. (2020) ที่มองว่าการเรียนรู้เชิงลึกเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนต้องลงมือทำ สื่อสาร และร่วมมือกับผู้อื่นเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในสังคม

วทัญญู ขลิบเงิน (2021) ได้นำแนวทางการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) มาประยุกต์ใช้กับนิสิตครูภาษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการทดลอง พบว่า นิสิตมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ และมีความพึงพอใจในระดับสูง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่เน้นโครงงานหรือสถานการณ์จริงสามารถส่งเสริมสมรรถนะทางภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนแนวทางการสอนภาษาไทยเชิงสมรรถนะในโรงเรียนไทยยังเผชิญข้อจำกัดหลายประการ ทั้งด้านโครงสร้างหลักสูตรที่ยังคงเน้นเนื้อหาเป็นแกนกลาง ข้อจำกัดด้านเวลา ทรัพยากรของครู และระบบการประเมินผลที่ยังไม่เอื้อต่อการวัดสมรรถนะจริง (ธนวุฒิ มากเจริญ, พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, และวรรณวิศา สืบนุสรณ์. 2567) ช่องว่างของงานวิจัย (Research Gap) แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยที่มีอยู่ เพื่อชี้แนวทาง เทคนิค และกลไกในการประยุกต์ใช้ รวมถึงเพื่อระบุจุดอ่อนและมองเห็นโอกาสของการพัฒนาในอนาคต

ดังนั้น งานวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในช่วงปี พ.ศ. 2557–2567 เพื่อสร้างองค์ความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับแนวโน้มการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ตลอดจนเสนอแนวทางในการยกระดับการสอนภาษาไทยให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาฐานสมรรถนะ และตอบสนองต่อความต้องการของสังคมไทยในโลกยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยการสอนภาษาไทยที่พัฒนาสมรรถนะ
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการวิจัยและการพัฒนาการสอนภาษาไทยที่พัฒนาสมรรถนะ

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

กัณฑ์นิษฐ์ ชลสีมธยา (2562: 5) กล่าวว่า สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่ผู้เรียนทุกคนพึงมีและสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสม อันจะช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติงานหรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมาย โดยสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น กำหนดไว้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2564: 129) ได้ให้ความหมายของคำว่า สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถที่บุคคลแสดงออกผ่านพฤติกรรมและการกระทำในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานจนประสบผลสำเร็จ โดยอาศัยการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่มีอยู่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่หลากหลาย

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2565: 2) สมรรถนะในบริบทของผู้เรียนหมายถึงคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ปฏิบัติงาน หรือสร้างผลงานได้อย่างเหมาะสม ขณะที่สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน หมายถึงระดับของความสามารถของพฤติกรรมแต่ละบุคคลที่แสดงออกถึงความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น แนวคิดเรื่องสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนจึงเป็นแนวคิดที่เน้นพฤติกรรมการใช้ความรู้มากกว่าการรู้เนื้อหาเพียงอย่างเดียว

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า สมรรถนะเป็นความสามารถที่บุคคลแสดงออกผ่านพฤติกรรมและการกระทำ โดยเกิดจากการบูรณาการความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ การปฏิบัติงาน และการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของสังคมและวัฒนธรรม สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนยังเป็นคุณลักษณะที่ผู้เรียนทุกคนพึงมีตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ มากกว่าการมีเพียงความรู้เชิงเนื้อหาเพียงอย่างเดียว

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2560: 6-7) ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนไว้ใน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 5 ประการ ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

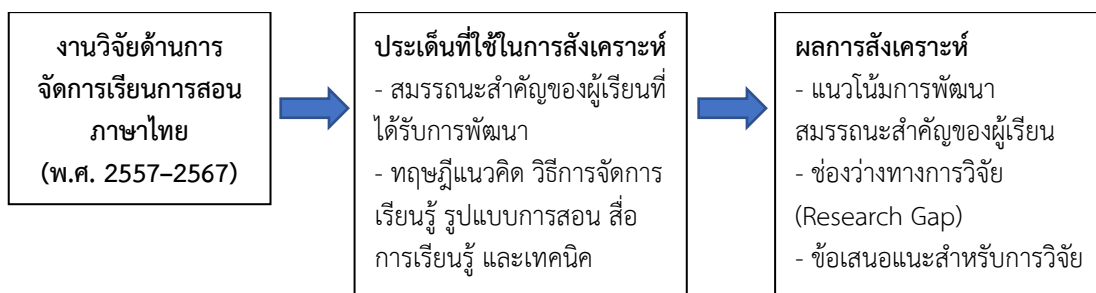
ความสำคัญของสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2565: 1) กล่าวถึงความสำคัญกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในฐานะเป้าหมายสำคัญของหลักสูตร ผู้เรียนจะสามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกตนเอง มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐมีใจในความเป็นไทย ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและสร้างสรรค์ มีทักษะในการทำงาน และเข้าใจความหลากหลายในสังคมได้อย่างเหมาะสม

สุชาติ คุ่มสุทธิ (2566: 236) ได้กล่าวว่าเนื่องจากโลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะที่ช่วยให้สามารถใช้ความรู้ในการแก้ปัญหา ปรับตัว และสร้างประโยชน์ต่อสังคมได้ หากการศึกษายังเน้นเพียงการท่องจำ ผู้เรียนก็จะมีความรู้เพียงระดับผิวเผินและไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นคุณลักษณะและความสามารถที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการเรียนรู้ในโลกปัจจุบัน ซึ่งหลักสูตรมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา และดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ไม่ควรมุ่งเน้นเพียงการจดจำเนื้อหา แต่ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่ช่วยให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้อย่างแท้จริง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนภาษาไทยที่พัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2567 โดยข้อมูลที่น่าสนใจได้มาจากบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ ปริญญานิพนธ์ สารนิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระในระดับบัณฑิตศึกษา ผู้วิจัยสืบค้นงานวิจัยจากฐานข้อมูล ThaiLIS และเว็บไซต์คลังปัญญานิพนธ์หรือฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยทั้ง 9 แห่ง โดยใช้คำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยและการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน เช่น การสอนภาษาไทย การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สมรรถนะจาก 9 มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการสอนภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศิลปากรและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมทั้งสิ้น 84 เรื่อง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. สืบค้นงานวิจัยด้านการสอนภาษาไทยจากฐานข้อมูลเครือข่ายห้องสมุดและฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ของประเทศไทย (ThaiLIS) ร่วมกับเว็บไซต์คลังปัญญานิพนธ์หรือฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัย 9 แห่ง ในช่วงปี พ.ศ. 2557-2567
2. กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยไว้ดังนี้ (1) เป็นวิทยานิพนธ์ (2) เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย (3) มีเนื้อหาสัมพันธ์กับการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และ (4) มีข้อมูลสำคัญเพียงพอต่อการสังเคราะห์ ได้แก่ ชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย จากนั้นจึงคัดเลือกงานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 84 เรื่อง เพื่อนำมาศึกษาและวิเคราะห์
3. บันทึกข้อมูลในรูปแบบ Cornell Notes เพื่อสรุปสาระสำคัญของงานวิจัยแต่ละเรื่อง เช่น ชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย และผลการวิจัย
4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกและจัดหมวดหมู่ตามประเด็นหลัก ได้แก่ สมรรถนะที่พัฒนา วิธีการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอน และกรอบทฤษฎี
5. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) เพื่อแสดงการกระจายตัวของประเด็นวิจัย
6. วิเคราะห์แนวโน้มการวิจัยด้านการสอนภาษาไทยจากผลการวิจัยและข้อเสนอแนะของผู้วิจัยแต่ละเรื่อง
7. นำเสนอผลการสังเคราะห์ในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยด้านการสอนภาษาไทยในระดับบัณฑิตศึกษา ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2567 โดยกลุ่มตัวอย่างที่น่าสนใจ ได้แก่ งานวิจัยจำนวน 84 เรื่อง จาก 9 มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการสอนภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการสังเคราะห์งานวิจัย โดยใช้รูปแบบ Cornell Notes ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) ส่วนบันทึกสาระสำคัญ เช่น ชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ สมรรถนะที่ศึกษา วิธีการสอนและเทคนิคที่ใช้ (2) ส่วนข้อสังเกตและประเด็นสำคัญจากงานวิจัย (3) ส่วนสรุปข้อค้นพบหลัก

การจำแนกและจัดหมวดหมู่ข้อมูล

ในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีอ่านรายละเอียดจากงานวิจัยต้นฉบับแต่ละเรื่อง โดยพิจารณาจากคำระบุของผู้วิจัยเจ้าของผลงานเป็นสำคัญ แล้วจึงบันทึกและจัดหมวดหมู่ตามข้อความที่ปรากฏในเล่มวิจัยนั้น ๆ กรณีที่พบคำเรียกหรือลักษณะของนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจะพิจารณารายละเอียดในบทวิธีดำเนินการวิจัย กรอบแนวคิด และลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของงานวิจัยเรื่องนั้นประกอบ เพื่อให้การจำแนกข้อมูลเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีความสอดคล้องกับข้อมูลต้นฉบับมากที่สุด

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ข้อมูลถูกรวบรวมจากฐานข้อมูลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา จากนั้นนำมาบันทึกและสรุปในรูปแบบบันทึก Cornell Notes ก่อนนำไปจัดหมวดหมู่ตามกรอบทฤษฎี สมรรถนะ วิธีการ และเทคนิคการสอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติพรรณนา คือ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่อนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณประกอบการสังเคราะห์เชิงคุณภาพ ผลลัพธ์ถูกนำเสนอในรูปแบบ พรรณนาวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนภาพรวมของแนวโน้มงานวิจัยด้านการสอนภาษาไทยที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ภายหลังการบันทึกและจัดหมวดหมู่ข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลกับต้นฉบับงานวิจัยแต่ละเรื่องอีกครั้งก่อนดำเนินการวิเคราะห์ โดยทบทวนความสอดคล้องของข้อมูลที่บันทึกไว้กับรายละเอียดในเล่มวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. สมรรถนะการสื่อสาร

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบร้อยละของสมรรถนะในการสื่อสาร

มหาวิทยาลัย	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	3	10.34
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	2	6.90
มหาวิทยาลัยทักษิณ	3	10.34
มหาวิทยาลัยนเรศวร	3	10.34
มหาวิทยาลัยบูรพา	4	13.80
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	5	17.24
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	3	10.34
มหาวิทยาลัยศิลปากร	2	6.90
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	4	13.80
รวม	29	100

จากตารางที่ 1 แสดงร้อยละของสมรรถนะในการสื่อสารจากงานวิจัยรวม 29 เรื่อง พบว่า มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีจำนวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการสื่อสารมากที่สุด จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.24 รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยบูรพาและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 13.80 รองลงมาคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยนเรศวรและมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.34

2. สมรรถนะการคิด

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบร้อยละของสมรรถนะในการคิด

มหาวิทยาลัย	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	5	9.62
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	4	7.69
มหาวิทยาลัยทักษิณ	3	5.77
มหาวิทยาลัยนเรศวร	2	3.84
มหาวิทยาลัยบูรพา	2	3.84
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	15	28.85
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2	3.85
มหาวิทยาลัยศิลปากร	14	26.92
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	5	9.62
รวม	52	100

จากตารางที่ 2 แสดงร้อยละของสมรรถนะในการคิดจากงานวิจัยรวม 52 เรื่อง พบว่า มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีจำนวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการคิดมากที่สุด จำนวน 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 28.85 รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.92 รองลงมาคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.62

3. สมรรถนะการแก้ปัญหา

ตารางที่ 3 ตารางเปรียบเทียบร้อยละของสมรรถนะในการคิด

มหาวิทยาลัย	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	0	0
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	0	0
มหาวิทยาลัยทักษิณ	0	0
มหาวิทยาลัยนเรศวร	0	0
มหาวิทยาลัยบูรพา	0	0
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	1	50.00
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	0	0
มหาวิทยาลัยศิลปากร	1	50.00
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	0	0
รวม	2	100

จากตารางที่ 3 แสดงร้อยละของสมรรถนะในการแก้ปัญหาจากงานวิจัยรวม 2 เรื่อง พบว่า มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยศิลปากร มีจำนวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการแก้ปัญหามากที่สุด จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 50

4. สมรรถนะการใช้ทักษะชีวิต

ตารางที่ 4 ตารางเปรียบเทียบร้อยละของสมรรถนะการใช้ทักษะชีวิต

มหาวิทยาลัย	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	0	0
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	0	0
มหาวิทยาลัยทักษิณ	0	0
มหาวิทยาลัยนเรศวร	0	0
มหาวิทยาลัยบูรพา	0	0
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	0	0
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	0	0
มหาวิทยาลัยศิลปากร	1	100
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	0	0.00
รวม	1	100

จากตารางที่ 4 แสดงร้อยละของสมรรถนะในการใช้ทักษะชีวิตจากงานวิจัยรวม 2 เรื่อง พบว่า มหาวิทยาลัยศิลปากร มีจำนวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการใช้ทักษะชีวิตมากที่สุด จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 100

5. สมรรถนะการใช้เทคโนโลยี

ตารางที่ 5 ตารางเปรียบเทียบร้อยละของสมรรถนะการใช้เทคโนโลยี

มหาวิทยาลัย	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	0	0.00
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	0	0.00
มหาวิทยาลัยทักษิณ	0	0.00
มหาวิทยาลัยนเรศวร	0	0.00
มหาวิทยาลัยบูรพา	0	0.00
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	0	0.00
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	0	0.00
มหาวิทยาลัยศิลปากร	0	0.00
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	0	0.00
รวม	0	0.00

จากตารางที่ 5 แสดงร้อยละของสมรรถนะการใช้เทคโนโลยี พบว่า ไม่มีงานวิจัยใดเลยที่มุ่งเน้นสมรรถนะนี้จากมหาวิทยาลัยทั้ง 9 แห่ง สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม แต่มีบูรณาการในงานวิจัยด้านการสอนภาษาไทยในช่วงเวลาที่ศึกษา

6. สมรรถนะทั้ง 5 ด้าน

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยด้านการสอนภาษาไทยที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะ จำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	8	9.52
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	6	7.15
มหาวิทยาลัยทักษิณ	6	7.15
มหาวิทยาลัยนเรศวร	5	5.95
มหาวิทยาลัยบูรพา	6	7.15
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	21	25.00
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	5	5.95
มหาวิทยาลัยศิลปากร	18	21.42
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	9	10.71
รวม	84	100

จากตารางที่ 6 แสดงร้อยละของสมรรถนะทั้ง 5 ด้านจากงานวิจัยรวม 84 เรื่อง พบว่า มหาวิทยาลัยมีจำนวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทั้ง 5 ด้านมากที่สุดคือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.42 รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.71

ตารางที่ 7 การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน จำแนกตามทฤษฎีแนวคิด วิธีการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการสอน สื่อการเรียนรู้ และเทคนิค

สมรรถนะ	การจัดการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
สมรรถนะที่ 1 ความสามารถใน การสื่อสาร	ทฤษฎีการเรียนรู้		
	- ทฤษฎีกระบวนการเขียนเชิงปัญญา	1	2.38
	- ทฤษฎีอภิปัญญา	1	2.38
	- ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง	1	2.38
	- ทฤษฎีสร้างความรู้ด้วยตนเอง	3	7.14
	- ทฤษฎีโครงสร้างนิยม	1	2.38
	- ทฤษฎีเขาวงกตปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg	1	2.38
	แนวคิดทางการเรียนรู้		
	- แนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ	1	2.38
	- แนวคิดการเขียนแบบเน้นกระบวนการ	1	2.38
	- แนวคิดวิทยาศาสตร์	1	2.38
	- แนวคิดการสอนเขียนแบบร่วมมือรวมพลัง	1	2.38
	- แนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร	1	2.38
	- แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นฐาน	1	2.38
	- แนวการสอนเขียนแบบอรรถฐาน	1	2.38
	- แนวคิดทฤษฎีปัญหา	1	2.38
	- แนวคิดการให้เหตุผลและการสะท้อนกลับ	1	2.38

ตารางที่ 7 (ต่อ)

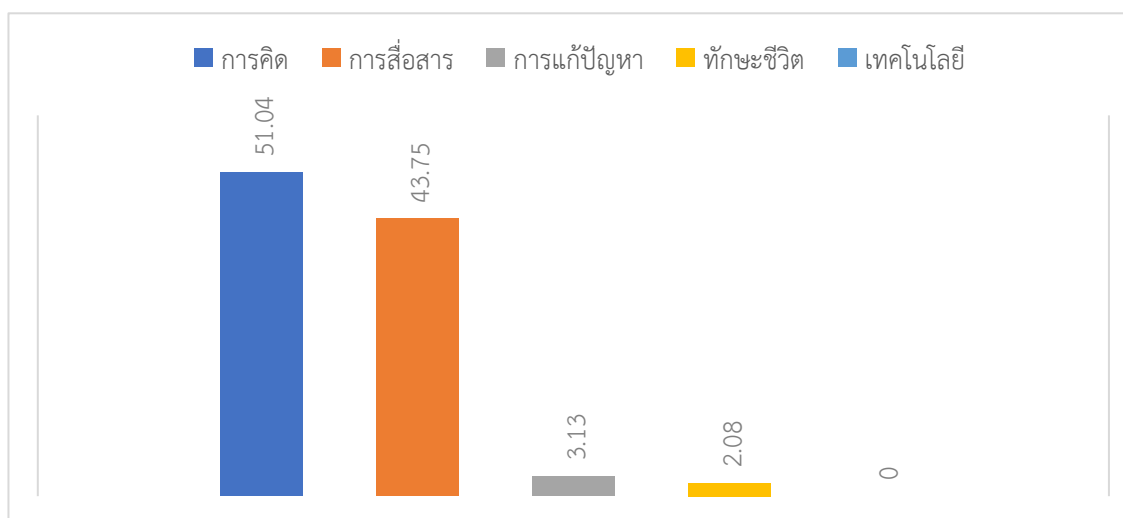
สมรรถนะ	การจัดการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
	รูปแบบการสอน		
	- รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es)	2	4.76
	- การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ	3	7.14
	- รูปแบบการสอนเบรนท์ทาร์เก็ต	1	2.38
	- การเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ 2	2	4.76
	- รูปแบบการอ่านและการเขียนจากภาพ	1	2.38
	- รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek	1	2.38
	วิธีการสอน		
	- วิธีการสอนแบบ PAAANORAMA		
	- วิธีการสะท้อนคิด	1	2.38
	- วิธีการเขียนเชิงกระบวนการ	1	2.38
	- วิธีสอนแบบ ERICA model	1	2.38
		1	2.38
	เทคนิคการสอน		
	- เทคนิค STAD		
	- เทคนิค SQ3R	1	2.38
	- เทคนิค CIRC	2	4.76
	- เทคนิค Scamper	3	7.14
	- แผนผังความคิด	1	2.38
	- เทคนิคการตั้งคำถาม	1	2.38
		1	2.38
	สื่อ		
	- บอร์ดเกม		
	- หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	1	2.38
	รวม	1	2.38
		42	43.75
สมรรถนะที่ 2 ความสามารถใน การคิด	ทักษะการเรียนรู้		
	- ทักษะวิจักษ์ปฏิบัติศาสตร์	1	2.04
	- ทักษะโครงสร้าง	1	2.04
	- ทักษะการสร้างความรู้	1	2.04
	แนวคิดทางการเรียนรู้		
	- แนวคิดการอ่านจากต้นแบบ	1	2.04
	- แนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ	1	2.04
	- แนวคิดเชิงทฤษฎีของกระบวนการทางปัญญา	1	2.04
	- แนวคิดทฤษฎีปัญหา	1	2.04

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สมรรถนะ	การจัดการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
	รูปแบบการสอน		
	- การจัดการเรียนรู้ใช้ปัญหาเป็นฐาน	3	6.14
	- การจัดการเรียนรู้แบบเปิด	2	4.08
	- การสอนอ่านแบบเน้นมนทัศน์	1	2.04
	- กระบวนการ 5 ขั้น	1	2.04
	- การเรียนรู้แบบโครงงาน	2	4.06
	- การจัดการเรียนรู้แบบ 5E	1	2.04
	- สมอเป็นฐาน	4	8.16
	- การเรียนรู้แบบร่วมมือ	1	2.04
	- การจัดการเรียนรู้แบบหมวกหกใบ	1	2.04
	- การเรียนรู้โดยเน้นภาระงาน	1	2.04
	- การจัดการเรียนรู้แบบ CoRT	1	2.04
	- กระบวนการ GPAS	1	2.04
	วิธีการสอน		
	- กิจกรรมสะท้อนคิด	1	2.04
	- วิธีสอนการวิเคราะห์ QUEST	1	2.04
	- วิธีการสอนแบบออนไลน์ 5 steps GOCQF	1	2.04
	- การโค้ช	3	6.14
	เทคนิคการสอน		
	- เทคนิค TGT (Team Games Tournament)	1	2.04
	- เทคนิคแผนผังความคิด	1	2.04
	- เทคนิค SQ3R	1	2.04
	- เทคนิค SQ4R	2	4.08
	- เทคนิค SQ10R	1	2.04
	- เทคนิค SQP2RS	1	2.04
	- เทคนิค STAD	1	2.04
	- กลวิธีผังสัมพันธ์ของความหมาย	1	2.04
	- เทคนิค KWL Plus	6	12.24
	- กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ	1	2.04
	- เทคนิคผังกราฟิก	2	4.08
	- กลวิธีเมตาออกนินชั่น	1	2.04
	- เทคนิคคารุซัล	2	4.08
	- เทคนิคการใช้คำถาม	2	4.08
	- กลวิธีชี้้นำการอ่าน	1	2.04
	- การคิดระดับสูง SQRC	1	2.04
	- เทคนิค Two Stay Two Stray	1	2.04
	- เทคนิคพาโนรามา	1	2.04

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สมรรถนะ	การจัดการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
	สื่อ		
	- แบบฝึกทักษะ	1	2.04
	- โปรแกรมวิเคราะห์หนังสือ HABITSCAN	1	2.04
	- สื่อมัลติมีเดีย	1	2.04
	- ผังมโนทัศน์	1	2.04
	- แผนภูมิความหมาย	1	2.04
	รวม	64	51.04
สมรรถนะที่ 3 ความสามารถใน การแก้ปัญหา	ทฤษฎีการเรียนรู้	0	0.00
	แนวคิดทางการเรียนรู้		
	- แนวบูรณาการสมดุภาษา	1	33.33
	รูปแบบการสอน		
	- BBL	1	33.33
	วิธีการสอน		
	- กลุ่มอภิปราย	1	33.33
	เทคนิคการสอน	0	0.00
	สื่อ	0	0.00
	รวม	3	3.13
สมรรถนะที่ 4 ความสามารถใน การใช้ทักษะชีวิต	ทฤษฎีการเรียนรู้	0	0.00
	แนวคิดทางการเรียนรู้		
	- แนวบูรณาการสมดุภาษา	1	50.00
	รูปแบบการสอน		
	- การเรียนรู้แบบร่วมมือ	1	50.00
	วิธีการสอน	0	0.00
	เทคนิคการสอน	0	0.00
	สื่อ	0	0.00
	รวม	5	2.08
สมรรถนะที่ 5 ความสามารถใน การใช้เทคโนโลยี	ทฤษฎีการเรียนรู้	0	0.00
	แนวคิดทางการเรียนรู้	0	0.00
	รูปแบบการสอน	0	0.00
	วิธีการสอน	0	0.00
	เทคนิคการสอน	0	0.00
	สื่อ	0	0.00
	รวม	0	0.00

ภาพที่ 2 แผนภาพสรุปแนวโน้มการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนจากตารางที่ 7

จากตารางที่ 7 และภาพที่ 1 จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับ **สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด** (ร้อยละ 51.04) โดยเน้นการพัฒนากระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เช่น การใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้แบบโครงงาน การเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน ตลอดจนการใช้เทคนิค KWL Plus, SQ4R และกลวิธีเมตาคอกนิชัน ซึ่งสะท้อนว่าพัฒนาความสามารถในการคิดถือเป็นแกนหลักของงานวิจัยด้านการศึกษาในปัจจุบัน เนื่องจากการศึกษาไทยในยุคปัจจุบันให้ความสำคัญกับทักษะการคิด ผู้เรียนต้องสามารถวิเคราะห์ ประเมิน และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ

งานวิจัยจำนวนมากยังมุ่งพัฒนา **สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร** (ร้อยละ 43.75) โดยเฉพาะการส่งเสริมทักษะการอ่าน การเขียน และการสื่อสารเชิงปฏิสัมพันธ์ ผ่านรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ การใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) และเทคนิคการสอน เช่น CIRC, SQ3R และ STAD รวมถึงการพัฒนาสื่อใหม่ ๆ เช่น บอร์ดเกม และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผลการสังเคราะห์สะท้อนว่านักวิจัยเห็นความสำคัญของการสื่อสารในฐานะสมรรถนะพื้นฐานที่เชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนในยุคใหม่ โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึกและการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

สำหรับ **สมรรถนะที่ 3 ความสามารถในการแก้ปัญหา** และ **สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต** พบในสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อยคิดเป็นร้อยละ 3.13 และ 2.08 ตามลำดับ โดยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเน้นไปที่การบูรณาการสมรรถภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ การใช้รูปแบบสมองเป็นฐาน (BBL) และวิธีการกลุ่มอภิปราย ซึ่งแม้จะมีจำนวนไม่มาก แต่ชี้ให้เห็นแนวโน้มการพัฒนาในด้านทักษะชีวิต การทำงานเป็นทีม และการใช้ภาษาเชิงบูรณาการ ทั้งนี้เพราะสมรรถนะด้านการแก้ปัญหาและการใช้ทักษะชีวิตเป็นสมรรถนะที่มีลักษณะซับซ้อน ต้องอาศัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง และต้องใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย

สมรรถนะที่ 5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ไม่พบงานวิจัยที่มุ่งเน้นพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สะท้อนว่าประเด็นนี้ยังเป็นช่องว่างทางการวิจัย แม้ว่าในปัจจุบันเทคโนโลยีถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากงานวิจัยด้านภาษาไทยในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน และการสื่อสารเป็นสำคัญ ขณะที่เทคโนโลยีมักถูกนำมาใช้ในฐานะสื่อหรือเครื่องมือสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ มากกว่าจะถูกกำหนดเป็นสมรรถนะหลักที่มุ่งพัฒนาและประเมินผลโดยตรง จึงทำให้ยังไม่ปรากฏงานวิจัยที่เน้นศึกษาสมรรถนะด้านนี้อย่างชัดเจน

โดยสรุป ผลการสังเคราะห์งานวิจัยชี้ให้เห็นว่า งานส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาสมรรถนะการคิดและการสื่อสาร รวมกันมากกว่าร้อยละ 94 ของทั้งหมด ขณะที่สมรรถนะด้านทักษะชีวิต การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการใช้เทคโนโลยียังมีความวิจัยน้อยมากหรือไม่พบ จึงควรเป็นประเด็นที่ได้รับการส่งเสริมและขยายผลต่อไป เพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนอย่างสมดุลและรอบด้าน ช่องว่างดังกล่าวยังสะท้อนแนวโน้มของการพัฒนาสมรรถนะในอนาคตว่า การจัดการเรียนรู้ไม่ควรมุ่งเพียงผลสัมฤทธิ์ด้าน

การคิดและการสื่อสารเท่านั้น แต่ควรขยายไปสู่การเสริมสร้างทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งล้วนเป็นสมรรถนะจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ดังนั้นการวิจัย ควรให้ความสำคัญกับการออกแบบกิจกรรมที่บูรณาการสมรรถนะหลายด้านเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะสมรรถนะที่ยังได้รับความสนใจน้อย เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนเป็นไปอย่างรอบด้าน สอดคล้องกับบริบทของโลกปัจจุบัน และตอบสนองต่อเป้าหมายของการศึกษาที่มุ่งสร้างผู้เรียนให้มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

อภิปรายผล

ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนภาษาไทยที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระหว่างปี พ.ศ. 2557–2567 แสดงให้เห็นภาพรวมที่น่าสนใจในหลายมิติ โดยเฉพาะสมรรถนะการสื่อสารและสมรรถนะการคิด ซึ่งได้รับการเน้นย้ำอย่างต่อเนื่องจากทั้งนักวิจัย ครูผู้สอน และนโยบายด้านการศึกษา สมรรถนะการสื่อสารครอบคลุมการฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งถือเป็นฐานรากสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาอื่นทั้งหมด (OECD, 2025: 11) การสื่อสารภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงช่วยให้ผู้เรียนถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ได้เท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเป็นหนึ่งในสมรรถนะหลักของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องเชื่อมโยงกับทักษะการคิดวิเคราะห์และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม ข้อค้นพบในงานวิจัยที่สังเคราะห์จึงสะท้อนถึงทิศทางเดียวกันกับแนวโน้มระดับโลกที่ให้ความสำคัญกับสมรรถนะการสื่อสารในฐานะสมรรถนะหลักของผู้เรียนยุคใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึกและการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสภาพแวดล้อมหลากหลายวัฒนธรรม (Fullan, 2020: 47)

นอกจากสมรรถนะการสื่อสารแล้ว สมรรถนะการคิด โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์และการคิดเชิงวิพากษ์ก็ปรากฏอย่างต่อเนื่องในงานวิจัยจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ OECD (2021: 15) ที่ระบุว่า “ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์” เป็นรากฐานของสมรรถนะในการเปลี่ยนแปลงตนเอง (transformative competency) และสังคมให้ดีขึ้น การพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนจึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาไทยในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะในบริบทของการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมข้อมูลข่าวสาร ที่ผู้เรียนต้องสามารถวิเคราะห์ ประเมิน และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ อย่างไรก็ตาม แม้สมรรถนะการคิดและการสื่อสารจะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่สมรรถนะด้านการแก้ปัญหาและทักษะชีวิต กลับปรากฏในสัดส่วนที่ต่ำ ซึ่งเป็นสัญญาณของความไม่สมดุลในการพัฒนาผู้เรียนทั้งระบบ

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562: 8) รายงานว่า สมรรถนะเป็นมโนทัศน์ที่ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการศึกษาอาจยังเข้าใจไม่ตรงกัน จึงจำเป็นต้องมีการสร้างความเข้าใจอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ เอกสารยังสะท้อนปัญหาของการจัดการเรียนรู้แบบเดิมที่ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสฝึกใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ มีความเข้าใจผิวเผิน แก้ปัญหาไม่เป็น และไม่สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งในทางทฤษฎี Competency-Based Education (CBE) ถือเป็นแนวทางที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์และการเปลี่ยนแปลงตนเอง (Mezirow, 1997: 10) ซึ่งผู้เรียนจะต้องได้รับโอกาสในการฝึกคิด ตัดสินใจ และสร้างคุณค่าใหม่ให้กับสังคม แต่ระบบการศึกษาของไทยยังไม่เปิดพื้นที่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เชิงลึกดังกล่าว ปัญหานี้อาจเชื่อมโยงกับโครงสร้างการประเมินที่ยังยึดติดกับผลสัมฤทธิ์เชิงปริมาณ เช่น คะแนนสอบมาตรฐาน O-NET มากกว่าการวัดสมรรถนะการคิดเชิงวิเคราะห์และการสื่อสารในสถานการณ์จริง (OECD, 2025: 27)

สมรรถนะด้านการใช้ทักษะชีวิต แม้จะเป็นหัวใจของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2565 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 7) แต่กลับปรากฏในงานวิจัยด้านการสอนภาษาไทยค่อนข้างน้อย ข้อเท็จจริงนี้สอดคล้องกับรายงานของ UNESCO Bangkok (2022) ที่ชี้ว่าการพัฒนาทักษะชีวิต มักถูกมองเป็นกิจกรรมเสริม ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการสอนในรายวิชาหลัก ทั้งที่ทักษะนี้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนในมิติอารมณ์ สังคม และจิตใจ การขาดการบูรณาการเชิงระบบในทักษะชีวิตจึงทำให้ผู้เรียนจำนวนมากไม่สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับสมรรถนะการใช้เทคโนโลยี ผลการสังเคราะห์ชี้ว่า แม้ครูผู้สอนจำนวนหนึ่งมีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการผลิตและจัดทำสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล เช่น สื่อมัลติมีเดีย หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อออนไลน์ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนการสอนภาษาไทย มากกว่าการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของผู้เรียนโดยตรง ทั้งที่รายงาน AI and the Future of Learning ของ OECD (2025) และแนวทางของ UNESCO Bangkok (2022) ระบุชัดเจนว่า “Digital Competence” เป็น

สมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะในยุคแห่งปัญญาประดิษฐ์ (AI Era) ที่ทั้งครูและผู้เรียนควรใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างองค์ความรู้ สื่อสาร และประเมินข้อมูลอย่างมีจริยธรรม การขาดงานวิจัยที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของผู้เรียนจึงสะท้อนถึงความท้าทายของประเทศไทยในการก้าวสู่การศึกษาเชิงดิจิทัลเต็มรูปแบบ ซึ่งจำเป็นต้องเร่งพัฒนาทั้งโครงสร้างพื้นฐานและทักษะดิจิทัลของครูและผู้เรียนไปพร้อมกัน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เช่น ฟินแลนด์และสิงคโปร์ การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนไม่ได้จำกัดเพียงด้านการคิดและการสื่อสาร แต่ครอบคลุมไปถึงการใช้เทคโนโลยี การปรับตัวทางสังคม และการแก้ปัญหาในโลกจริง (Sahlberg, P. 2015: 92) ฟินแลนด์ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เชิงปรับตัว ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ภาษาและเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาชุมชน ส่วนสิงคโปร์พัฒนาระบบ 21st Century Competency Framework ที่ผสานสมรรถนะทางภาษาเข้ากับการคิดสร้างสรรค์และการเป็นพลเมืองดิจิทัล แนวโน้มเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าประเทศที่ประสบความสำเร็จทางการศึกษาให้ความสำคัญกับสมรรถนะเชิงบูรณาการมากกว่าการแยกสาขาวิชาออกจากกัน สอดคล้องกับ Yang, Chen, & Hung (2022) ที่ได้ศึกษาการใช้ Digital storytelling ในการเรียนภาษาต่างประเทศ และพบว่าแนวทางดังกล่าวช่วยพัฒนา ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ควบคู่กับ creative thinking ผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการวางแผน สร้าง และนำเสนอเรื่องเล่าผ่านสื่อที่ผู้เรียนสร้างขึ้น

โดยสรุป ผลการสังเคราะห์ชี้ว่า แนวโน้มการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารและการคิดยังคงเป็นหัวใจหลักของการสอนภาษาไทย อันสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินผลระดับชาติและนานาชาติ ดังที่ปรากฏในงานวิจัยของฮานาน อีหมัน (2567) ที่ศึกษาแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษาที่กล่าวว่า สมรรถนะการสื่อสารเป็นสมรรถนะหลักจำเป็นเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 เพราะโลกปัจจุบันขับเคลื่อนไปด้วยเทคโนโลยีและมีการสื่อสารอยู่ตลอดเวลา ขณะที่สมรรถนะด้านการแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยียังคงได้รับความสนใจน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญ การขาดงานวิจัยที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะต่าง ๆ เหล่านี้สะท้อนถึงความท้าทายเชิงนโยบายและเชิงโครงสร้างที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมในอนาคต ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 ไม่ได้จำกัดเพียงการพัฒนาความรู้เชิงวิชาการ แต่ยังครอบคลุมถึงการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิต สมรรถนะดิจิทัล และความสามารถในการปรับตัวได้อย่างสมดุลและยั่งยืนในสังคมโลกยุคใหม่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1 ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่พัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนอย่างรอบด้าน ไม่เฉพาะด้านการคิดและการสื่อสาร แต่รวมถึงการแก้ปัญหา ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี
- 1.2 ควรสนับสนุนสื่อ นวัตกรรม และการพัฒนาครู เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้สมรรถนะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- 2.1 ครูผู้สอนควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยที่บูรณาการสมรรถนะหลายด้านเข้าด้วยกัน
- 2.2 ควรส่งเสริมการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยเน้นพัฒนาสมรรถนะด้านการแก้ปัญหา ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

3. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

- 3.1 ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการออกแบบการสอนภาษาไทยที่เน้นสมรรถนะที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินระดับชาติและนานาชาติ
- 3.2 ควรบูรณาการสมรรถนะด้านการแก้ปัญหา ทักษะชีวิต และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน
- 3.3 ควรเพิ่มการวิจัยที่เน้นสมรรถนะการแก้ปัญหาและการใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น เพื่อรองรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

3.4 ควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะด้านการแก้ปัญหา ทักษะชีวิตและการใช้เทคโนโลยีให้มากยิ่งขึ้น

4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยทางการสอนภาษาไทยที่เป็นผลงานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนภาษาไทยในระดับโรงเรียน

4.2 ควรมีการเปรียบเทียบผลการวิจัยทางการสอนภาษาไทยมุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551**. สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2568, จาก <http://www.onec.go.th>
- กันตกนิษฐ์ ชลสิทธิ์ยา. (2562). **ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโรงเรียนศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). **รายงานเฉพาะเรื่องที่ 12 หลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ**. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2568. จาก <https://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1746-file.pdf>
- ธนา ชุติวรรณ, และชวลิต ชูกำแพง. (2019). การพัฒนารูปแบบการชี้แนะเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูระดับมัธยมศึกษา. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น**. 16(2): 535-547.
- ธนวุฒิ มากเจริญ, พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, และวรรณวิศา สืบบุญสรณ์. (2567). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก 1. **Journal of MCU Ubon Review**. 9(2): 1885–1901.
- วทัญญู ขลิบเงิน. (2021). การพัฒนาสมรรถนะการสอนภาษาไทยผ่านการเรียนรู้แบบโครงงานสำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. **วารสารปธานสรณ์**. 20(2): 153–168.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2564). **พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสภา**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2565). **แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุชาติ คุ่มสุทธิ. (2566). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูตามแนวคิดเชิงรุก สำหรับพระสอนในสำนักศาสนศึกษาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี. **วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด**. 5(1): 160-174.
- ฮานาน อีหมัน. (2567). **แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2568, จาก <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/74401>
- Fullan, M. (2020). **Leading in a culture of change**. (2nd ed.). San Francisco, CA: John Wiley & Sons.
- Sahlberg, P. (2015). **Finnish lessons 2.0: What can the world learn from educational change in Finland?**. New York, NY: Teachers College Press.
- Mezirow. (1997). Transformative Learning: Theory to Practice. **New Directions for Adult and Continuing Education**. 74: 5-12.
- OECD. (2021). **Future of education and skills 2030: OECD learning compass 2030 – Concept note series**. Retrieved October 15, 2025, จาก https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/about/projects/edu/education-2040/1-1-learning-compass/OECD_Learning_Compass_2030_Concept_Note_Series.pdf

- OECD. (2025). **Future of Education and Skills 2030**. Retrieved October 15, 2025, จาก <https://www.oecd.org/en/about/projects/future-of-education-and-skills-2030.html>
- Raha, T., & Wongsapan, M. (2024). Development of an instructional model to enhance competency in the Thai language for Grade 6 students. **Journal of Education and Learning**. 13(2): 111–123. Canadian Center of Science and Education.
- UNESCO Bangkok. (2022). **Digital transformation in education in Asia Pacific: Policy brief**. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2568, จาก <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000384596>
- Yang, Chen, & Hung. (2022). Digital storytelling as an interdisciplinary project to improve students' English speaking and creative thinking. **Computer Assisted Language Learning**. 35(4): 840–862.